

Tydzień Patriotyczny – zadania konkursowe

wtorek 25 kwietnia 2017

Zadanie 1.

Źródło 1. Najazd Brzetysława

W końcu zaś zarówno od obcych, jak i od własnych mieszkańców Polska doznała takiego spustoszenia, że w zupełności niemal obraną została z bogactw i ludzi. Wtedy to Czesi zniszczyli Gniezno i Poznań i zabrali ciało św. Wojciecha. Ci zaś, co uszli z rąk wrogów lub którzy uciekali przed buntem swoich poddanych, uchodzili za rzekę Wisłę na Mazowsze. A wspomniane miasta tak długo pozostały w opuszczeniu, że w kościele św. Wojciecha męczennika i św. Piotra Apostoła dzikie zwierzęta założyły swe legowiska. Klęska ta zaś dlatego tak powszechnie miała dotknąć całą ziemię [polską], że podobno Gaudenty, brat i następca św. Wojciecha, z nieznaney mi przyczyny obłożył ją klątwą. To, co [tu] powiedziano o zniszczeniu Polski, niechaj wystarczy i niech posłuży ku poprawie tym, którzy przyrodzonym panom nie dochowali wiary.

Źródło: Anonim tzw. Gall, *Kronika polska*, przeł. Roman Grodecki, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1975, s. 46–47.

Źródło 2. Mapa

Rozstrzygnij, czy informacje zawarte w tekście źródłowym dotyczą przyczyny przeniesienia siedziby władcy. Odpowiedź uzasadnij, wykorzystując informacje z obu źródeł.

Zadanie 2

Fragment dzieła Jana Długosza¹

[Zawierając pokój z Krzyżakami w 1343 r.] nie tylko zrzekł się prawa własności do ziemi pomorskiej i dwu innych ziem: chełmińskiej i michałowskiej i zrezygnował na przyszłość z domagania się ich zwrotu na drodze sądowej, ale nadto zobowiązał się, że nigdy nie będzie używał tytułu księcia pomorskiego i że wymaże go z pieczęci wielkiej królewskiej. Okazał się zupełnie niepodobny do ojca, który dłużej wojował i pozwolił się raczej przytłoczyć starości i śmierci, niż nakłonić do któregoś ze wspomnianych warunków [...].

¹ J. Długosz (1415–1480) – kronikarz, autor dzieła *Roczniki czyli Kroniki sławnego Królestwa Polskiego*; powstawało od ok. 1455 r. do końca życia.

Źródło: J. Długosz, *Roczniki czyli Kroniki sławnego Królestwa Polskiego*, księga IX, przekł. J. Mrukówna, Warszawa 1981, s. 101.

a) Na podstawie źródła wymień *ojca i syna*, których politykę wobec Krzyżaków ocenił Długosz.

b) Wyjaśnij przyczynę *wojowania ojca* o księstwo pomorskie.

c) Wyjaśnij, dlaczego porównanie polityki *ojca* i polityki *syna* dokonane przez Długosza było niepochlebne dla jednego z nich.

Zadanie 3

Przyporządkuj zamieszczonym informacjom nazwisko i imię odpowiedniej postaci historycznej, która była związana z tym wydarzeniem. Wpisz nazwisko i imię w wykropkowane miejsce, wybierając je spośród listy umieszczonej w ramce.

a) Brał udział w redagowaniu pisma wychodzącego we Francji od marca 1849 roku. Pismo to, pt. „Trybuna Ludów”, upowszechniać miało zasady walki „za naszą i waszą wolność” i nawoływało do międzynarodowej solidarności .

b) Był dowódcą frontu w Siedmiogrodzie ; w maju 1849 roku, po wkroczeniu wojsk feldmarszałka Iwana Paskiewicza na Węgry, został mianowany naczelnym wodzem wojsk węgierskich. Po klęsce, a następnie kapitulacji, wraz z polskimi oficerami schronił się w Turcji.

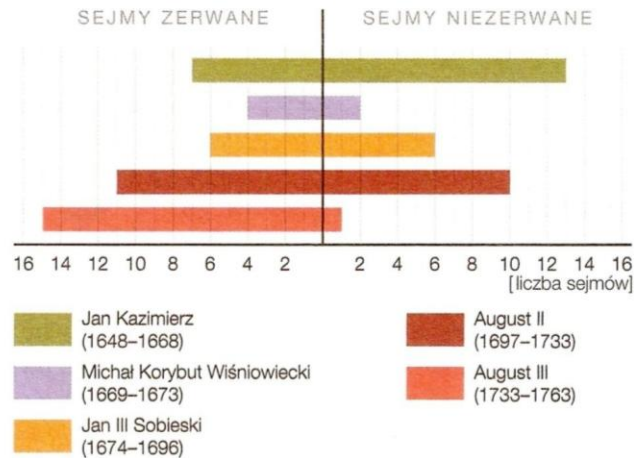
c) Polacy wzięli liczny udział w niemieckiej Wiośnie Ludów, m.in. w powstaniach organizowanych w Saksonii, w Badenii i w Palatynacie , gdzie uformował się polski legion. W walkach tych wstąpił się szczególnie Polak, który był naczelnym wodzem armii badeńskiej i mimo przewagi wroga, długo się opierał wojskom pruskim . Był to generał.....

d) Był związany na emigracji ze stronnictwem Adama Czartoryskiego. Przed wojną krymską przeszedł na służbę turecką i przyjął islam. Jako Sadyk Pasza działał nadal m.in. na rzecz sprawy polskiej, popierany w swoich inicjatywach przez Adama Mickiewicza. W czasie wojny krymskiej utworzył pułk kozaków sułtańskich, w którego składzie obok Polaków znaleźli się Słowianie bałkańscy.

Michał Czajkowski; gen. Wojciech Chrzanowski; Adam Mickiewicz; gen. Józef Bem, Władysław Zamoyski; gen. Ludwik Mierosławski; gen. Henryk Dembiński

Zadanie 4

Wykonaj polecenia na podstawie wykresu i fragmentu tekstu źródłowego.

Źródło: J.A. Gierowski, *Rzeczpospolita w dobie złotej wolności (1648–1763)*, [w:] *Wielka historia Polski*, t. 5, Kraków 2001, s. 312.

Fragment Konstytucji 3 maja

VI. Sejm, czyli władza prawodawcza.

Wszystko i wszędzie większością głosów udecydowane być powinno, przeto liberum veto, konfederację wszelkiego gatunku i sejmy konfederacji, jako duchowi niniejszej konstytucji przeciwne, rząd obalające, społeczność niszczące, na zawsze znosimy.

Źródło: *Wiek XVI–XVIII w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1999, s. 434.

a) Przedstaw zmiany częstotliwości wykorzystywania zasady *liberum veto* w polskim sejmie.

b) Podaj dwa skutki stosowania tej zasady.

- _____
- _____

c) Odpowiedz, za panowania których władców liczba sejmów zerwanych była wyższa od liczby sejmów niezrywanych.

d) Wyjaśnij, w jakim celu wprowadzono zmiany opisane w Konstytucji 3 maja.

Zadanie 5

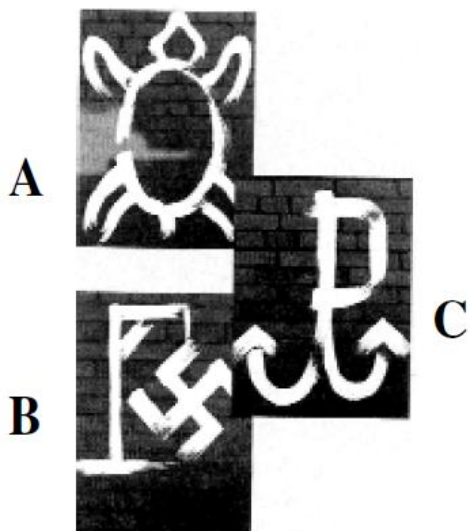
Na podstawie mapy zamieszczonej poniżej uzupełnij ciąg nazw czterech rzek (pierwsza z nich jest już wpisana) tworzących linię, która na obszarze okupowanego państwa polskiego stanowiła granicę niemiecko-radziecką (od 28 września 1939 r.).

linia rzek: Pisa – – –

Zadanie 6

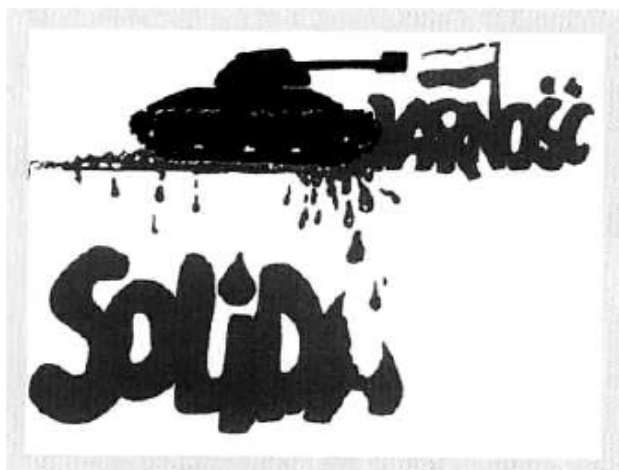
Odczytaj symboliczne treści rysunków wykonywanych na murach przez harcerzy z Szarych Szeregów w ramach małego sabotażu w okresie okupacji hitlerowskiej.

Interpretacja rysunku A

Interpretacja rysunku B

Interpretacja rysunku C

Zadanie 7

Obejrzyj rysunek i podkreśl właściwą odpowiedź.

Rysunek powstał pod wpływem:

- A. stłumienia przez wojsko demonstracji w Poznaniu w czerwcu 1956 r.,
- B. brutalnego rozpędzenia demonstracji studentów w marcu 1968 r.
- C. wprowadzenia stanu wojennego w 1981 r.
- D. strajków w Radomiu, Ursusie i Płocku w 1976 r.